

EL TRIBUNAL PERMANENT DELS POBLES ES REUNEIX A BARCELONA PER TRACTAR LA SITUACIÓ DE L'ILLA

Puerto Rico: ¿1 o 51?

Independència o integració total en el poderós tutor del nord com a l'estat 51, heus ací el dilema que viu la petita illa de Puerto Rico.

Vicent Partal

Dissabte es van reunir a Barcelona els membres del Tribunal Permanent dels Pobles, per tractar la situació de Puerto Rico. El Tribunal, compost per juristes i intel·lectuals de diversos països, va escoltar principalment una nodrida representació independentista porto-riquenya. Els independentistes *boriques* van denunciar la negativa nord-americana a complir amb el procés cap a la independència, la constant militarització de l'illa i el deteriorament del medi ambient i del respecte als drets individuals.

Pocs dies abans, el governador de Puerto Rico, Rafael Hernández Colón, havia viatjat a Washington per tractar sobre la possible convocatòria d'un plebiscit que decidisca el futur de l'illa caribenya. Hernández Colón (del Partit Popular Democràtic) és partidari que es mantinga l'actual estatus d'estat associat, contra els partidaris de la independència i contra els partidaris de convertir Puerto Rico en l'estat número 51 dels Estats Units. Colón va assistir a la presa de possessió de Bush i, posteriorment, es va reunir amb diputats demòcrates i republicans.

Unió o Independència

Colón va constatar a Washington que la seua posició intermèdia és la més difícil de sostenir. L'actual administra-

Puerto Rico, un portaavions d'EUA en el Carib.

Dades geopolítiques de Puerto Rico

Puerto Rico.
Superfície: 8.800 km²
Població: 3.300.000 h.
Capital: San Juan (1.200.000 h.)
Densitat: 359 h/km²
Població Urbana: 67%
Religió: 85% catòlics
Família mitjana: 2,7 fills.
Principals Partits: Partido Popular Democràtic (partidari de l'estat lliure associat), Partido Independentista, Partido Nuevo Progresista.

ció republicana sembla disposada a accelerar el procés d'incorporació als Estats Units mentre que els independentistes tenen en l'acció internacional la seua millor arma. Electoralment, el vot independentista és menor que el vot partidari de l'adhesió als Estats Units, però tant l'ONU com els països llatinoamericans defensen l'opció de l'*illa una* (independent) davant de la de l'*illa 51* (51 estat dels EUA).

La Constitució actual de Puerto Rico data de juliol de 1952. En aquella ocasió els Estats Units —a través de la famosa Llei Pública 600— van acceptar que els porto-riquenys es dotaren d'una llei pròpia. Curiosament, fins aquells moments els porto-riquenys tenien menys drets que els ciutadans de cadascun dels estats de la Unió, que tenen una descomunal autonomia interna.

Segons la constitució, les relacions estrangeres, correus, la moneda, l'exèrcit, les duanes, la immigració i el comerç estranger són competències exclusives del govern dels Estats Units. La resta de competències queden en mans del governador, del legislatiu porto-riqueny i de la justícia de l'illa. La justícia, però, té una forta interferència del govern federal nord-americà. A Washington, els representants de l'illa en el congrés no tenen dret a vot.

La decisió sobre el futur dels porto-riquenys té una altra implicació: milers de porto-riquenys viuen en ciutats nord-americanes, principalment Nova York. Entre aquests porto-riquenys, generalment situats en la franja més baixa de la població, és on més ha crescut el sentiment separatista. Malgrat això, encara són molts els porto-riquenys que veuen en l'emigració als Estats Units l'eixida a les seues dificultats econòmiques a l'illa. □